

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Polityki
Społecznej
i Rodziny**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI
(NR 17)
z dnia 6 maja 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Polityki Społecznej i Rodziny – podkomisji stałej do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi (nr 17)

6 maja 2025 r.

Podkomisja stała do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi, obradująca pod przewodnictwem posła **Tadeusza Tomaszewskiego (Lewica)**, przewodniczącego podkomisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- **informacja ministry do spraw społeczeństwa obywatelskiego na temat stanu prac związanych z przebudową i modernizacją siedziby Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego;**
- **informacja na temat rocznych i wieloletnich planów współpracy z organizacjami pozarządowymi wynikających z art. 5 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Marta Cienkowska** podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego wraz ze współpracownikami, **Łukasz Jachimowicz** dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wraz ze współpracownikami, **Przemysław Kalinowski** zastępca dyrektora Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych Ministerstwa Cyfryzacji, **Michał Braun** dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, **Krzysztof Osiński** specjalista do spraw legislacji Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej, **Piotr Frączak** specjalista ds. monitoringu prawa Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, **hm. Bartosz Bednarczyk** zastępca naczelniczki Związku Harcerstwa Polskiego ds. relacji zewnętrznych, **Julia Kluczyńska** ekspertka ds. rzecznictwa i działalności edukacyjnej Forum Darczyńców, **Andrzej Rybus-Tołłoczko** członek Rady Działalności Pożytku Publicznego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Jolanta Boratyn-Dąbkowska** i **Damian Norwiński** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Panie i panowie, otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zgodnie z zawiadomieniem w porządku dziennym mamy w pierwszym punkcie informację ministry do spraw społeczeństwa obywatelskiego na temat stanu prac związanych z przebudową i modernizacją siedziby Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, w drugim punkcie kontynuujemy przegląd rocznych i wieloletnich programów współpracy z organizacjami pozarządowymi wynikających z art. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Dziś informacje przedstawią minister kultury i dziedzictwa narodowego oraz minister cyfryzacji.

Witam uprzejmie wszystkich państwa. Witam serdecznie podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego panią Martę Cienkowską ze współpracownikami, witam serdecznie przedstawicieli Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pana Łukasza Jachimowicza, dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego, witam serdecznie pana Michała Brauna, dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Ministerstwo Cyfryzacji reprezentuje zastępca dyrektora Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych pan Przemysław Kalinowski. Witam przedstawicieli strony społecznej i państwa posłów.

Przechodzimy do realizacji porządku dziennego. Bardzo proszę. Kto z państwa przedstawi pierwszy punkt – pan dyrektor czy pan dyrektor NIW? Bardzo proszę, pan dyrektor.

**Dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Łukasz Jachimowicz:**

Szanowny panie przewodniczący, wysoka podkomisjo, pozwolę sobie – zgodnie z upoważnieniem uzyskanym od ministry do spraw społeczeństwa obywatelskiego i przewodniczącej Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego pani Adrianie Porowskiej – przedstawić informacje na temat punktu posiedzenia. Później oczywiście jesteśmy otwarci na pytania. Tak jak pan przewodniczący powiedział, reprezentuję panią minister wraz z panem dyrektorem Michałem Braunem i panią dyrektorem Magdaleną Zaraś.

Szanowni państwo, inwestycja „Parkowa” dotyczyła kompleksowej przebudowy, nadbudowy i zmiany sposobu użytkowania byłego budynku hotelu „Parkowa” przy ulicy Belwederskiej 46/50 w Warszawie na siedzibę Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Umowa na roboty budowlane została zawarta 5 kwietnia 2023 r. z utrzymaniem dwudziestoczteromiesięcznego terminu realizacji, to jest do dnia 4 kwietnia 2025 r., niezwłocznie po uzyskaniu decyzji w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2023.

Decyzja ta została wydana 10 marca 2023 r. na wniosek dyrektora NIW-CRSO dotyczący zmiany w planie finansowym Narodowego Instytutu Wolności na 2023 r. Komisja Finansów Publicznych pozytywnie zaopiniowała ten wniosek na posiedzeniu 4 kwietnia 2023 r. Dotychczas wykonano ok. 35,5% wartości robót budowlanych w stosunku do kontraktu. W początkowym etapie zrealizowano szereg robót rozbiórkowych i przygotowawczych. Zgodnie z planem usunięto część starych elementów budynku i infrastruktury, m.in. jest to demontaż stolarki, okładzin, elewacji, fragmentów dachu, oraz rozpoczęto rozbiórki w obrębie planowanej nadbudowy i rozbudowy.

W 2024 r. pojawiły się istotne obiektywne trudności związane z kontynuacją przedsięwzięcia. Służba Ochrony Państwa poinformowała o negatywnej opinii co do możliwości realizacji robót rozbiórkowych oraz budowlanych ze względu na brak możliwości posadowienia dźwigów i innego sprzętu ciężkiego na ochrańnianych przez SOP drogach dojazdowych używanych przez prezesa Rady Ministrów w obrębie kompleksu budynków rządowych. W efekcie tego brak jest zgody na wycinkę drzew i kontynuację inwestycji w zaplanowanej formie. Ze względu na niemożność wykonania robót zgodnie z pierwotnym projektem realizacja pozostałych efektów rzeczowych została wstrzymana, a dalsze prace stały się niemożliwe z przyczyn niezależnych od inwestora.

Wiele wskazuje na to, że ze względu na lokalizację inwestycji i podwyższony rygor bezpieczeństwa budynek nigdy nie mógł spełniać roli otwartego centrum konferencyjnego, miejsca spotkań, szkoleń i warsztatów. Łatwą organizację uniemożliwiałyby względy weryfikacji uczestników przez Służbę Ochrony Państwa, brak możliwości swobodnego opuszczenia i wchodzenia do budynku. Koszty utrzymania tak dużego budynku przez NIW-CRSO byłyby również bardzo wysokie.

Dodatkowo podano w wątpliwość fakt funkcjonowania NIW-CRSO jako agencji wykonawczej w tak prestiżowej strategicznej lokalizacji przy jednocześnie ograniczonej funkcjonalności dla zadań tej jednostki. Cel realizacji oraz planowany do poniesienia koszt został poddany głębokiej analizie i weryfikacji zarówno ze strony pani minister do spraw społeczeństwa obywatelskiego, szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz dyrekcji Narodowego Instytutu Wolności. W 2024 r. podczas spotkań, wymian korespondencji z właściwymi komórkami organizacyjnymi w KPRM, Służbą Ochrony Państwa oraz COAR i NIW analizowano skutki kontynuowania lub zaniechania kontynuacji inwestycji przez NIW.

W wyniku analiz 7 października 2024 r. instytut złożył wniosek o zaniechanie inwestycji pod nazwą „Przebudowa, nadbudowa i zmiana sposobu użytkowania części budynku w Warszawie z funkcji hotelowej na funkcję biurowo-konferencyjną znajdującego się przy ulicy Belwederskiej 46/50, zlokalizowanej w kompleksie rezydencjalnym «Parkowa»”.

Wniosek na prośbę KPRM uzupełniony został przez instytut odpowiednio 11 marca oraz 29 kwietnia. Wniosek ten jest aktualnie opiniowany przez właściwe komórki w KPRM. Po uzyskaniu opinii właściwych komórek zostanie on przedłożony do szefa KPRM z prośbą o podjęcie decyzji o zaniechaniu inwestycji „Parkowa” przez instytut. Proces zaniechania inwestycji procedowany jest zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa. Wydatki na realizację inwestycji ponoszone są od 2020 r. Dotychczas na inwestycję wydatkowano ok. 14,8 mln zł. Całkowity planowany koszt inwestycji w formie, która była zaplanowana pierwotnie, wynosi ok. 33 mln zł. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie za informację. Pan dyrektor poinformował przed chwilą, że zainwestowano do tej pory 14,8 mln, a pierwotny koszt to 33 mln zł. Zapewne w tym wniosku o zaniechanie inwestycji państwo informują też o tym, jaki byłby ewentualnie rzeczywisty koszt przystosowania tego budynku do celów biurowych – to po pierwsze. Po drugie, chciałbym prosić też o wyjaśnienie kwestii funkcjonalności budynku – dlaczego zdaniem poprzedników spełniał on te wszystkie wymogi, a zdaniem następnej władzy nie spełnia tych wymogów? Co tam się stało? Czy jakaś jednostka wojskowa tam powstała teraz, że nie można, czy z jakichś innych powodów? Uprzejma prośba o wyjaśnienie.

Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Michał Braun:

W takim razie ja uzupełnię. Jeżeli chodzi o pełny koszt, w tej chwili prawdopodobny koszt byłby zapewne o kilka milionów wyższy, natomiast ze względu na ewentualne... Gdyby kontynuować tę inwestycję, to konieczne byłoby pewne przeprojektowanie tego budynku właśnie ze względu na to, że brak jest możliwości chociażby posadowienia sprzętu ciężkiego z niektórych stron budynku, co wymagałoby dalszych zgód czy ponownej zgody na budowę, czy innych zgód, związanych chociażby z ograniczeniem miejsc parkingowych, które miały być pod tym budynkiem. To spowodowałoby kolejne wielomiesięczne opóźnienia, co z kolei znacznie podwyższyłoby koszty tej inwestycji.

Żebyśmy sobie to dobrze zwizualizowali: ten budynek mieści się przy ulicy Belwederskiej, naprzeciwko ambasady rosyjskiej, a zaraz za nim znajduje się już teren rezydencyjny z tzw. willą premiera, siedzibą Centrum Obsługi Administracji Rządowej. To jest miejsce o podwyższonym rygorze bezpieczeństwa. To jest w ogóle ta sama działka co ta tzw. willa prezesa Rady Ministrów.

Jakie były idee stojące wtedy za tym pomysłem ówczesnego ministra Glińskiego, premiera Glińskiego, trudno nam dzisiaj wnioskować. Natomiast rzeczywiście wiemy dzisiaj, że w obszarze tak chronionym nie ma możliwości funkcjonowania takiego centrum konferencyjnego. Co więcej, wiecie państwo, nawet sam fakt tego, jak został zaprojektowany ten budynek... To jest pięciokondygnacyjny budynek z ogromnymi pokojami, już nie mówiąc o ogromnych gabinetach dyrektorskich, które mają znacznie ponad 150 m². Jest tam aula, która, powiedzmy sobie szczerze, nie pasuje do tradycyjnych spotkań pozarządowych, bo to miała być taka aula wykładowa, typowo uniwersytecka – aula wykładowa z podniesioną podłogą. Więc wiele elementów... To są oczywiście szczegóły, ale wiele elementów sprawiało, że ten projekt nie spełniałby wymogów, ale też potrzeb samego instytutu. Bo to jest umiejscowienie planowanych tam stu pracowników – chociaż dzisiaj instytut ma ich siedemdziesięciu – na pięciu kondygnacjach, to można wyobrazić sobie, jaka jest to skala inwestycji plus właśnie wybudowanie...

Ten projekt zakładał wyburzenie części tego budynku, podkopanie się pod niego, wybudowanie pod spodem garażu podziemnego i odbudowanie części budynku. I to wymagało wyburzenia części, która jest właśnie od strony szczególnie chronionej, o szczególnym rygorze bezpieczeństwa. Stąd po prostu nie było zgody na podjęcie takich prac. Zresztą już nawet w czasie procedowania co prawda Centrum Obsługi Administracji Rządowej akceptowało projekt te lata temu, ale już nawet w pierwszych miesiącach tej inwestycji pojawiały się tam spore opóźnienia, chociażby związane z wydaniem decyzji na odłączenie części mediów, które częściowo de facto połączone są z pozostałymi budynkami na tej działce. Więc jest wiele elementów, które się na to składały – i negatywne opinie Szluby Ochrony Państwa, Centrum Obsługi Administracji Rządowej, ale też taka kalkulacja związana z tym, że po prostu ten budynek nie będzie odpowiedni dla agencji, jaką jest NIW.

Natomiast oczywiście wszystkie te prace, które zostały tam wykonane, mogą być kontynuowane, jeżeli taka będzie decyzja, nie mogliśmy ich przerwać. Na przykład nie można przerwać w połowie wymiany dachu, bo ta pozostała część nadal by ciekła. Trzeba więc było zakończyć pewne etapy. I dzisiaj jesteśmy gotowi do tego, złożyliśmy wniosek o to, żeby tę inwestycję zamknąć i żeby NIW nie był już odpowiedzialny za dalszy projekt przebudowy tego budynku.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dobrze. Nasuwają się dalsze pytania, bo ktoś podpisał umowę na tę kwotę 33 mln zł. W drodze stosownej procedury został wyłoniony wykonawca. A jak umowa z wykonawcą? Jakie koszty w związku z zaniechaniem procesu inwestycyjnego poniesie Skarb Państwa? Czy jest w tej sprawie ugoda z wykonawcą?

Dyrektor NIW-CRSO Michał Braun:

W tej sprawie jesteśmy w stałym kontakcie i w porozumieniu z wykonawcą. Oczekujemy w tej chwili na oficjalną decyzję ze strony Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Natomiast jesteśmy w kontakcie z wykonawcą i nie spodziewamy się żadnych kar czy żadnych innych... Po prostu będziemy pokrywać te koszty, które wynikają z samej umowy. Natomiast ona została tak zawarta, że nie mamy tutaj kar umownych. Oczywiście wszystkie pytania związane z tym, kto podpisał umowę, dlaczego tak się stało – to oczywiście były dyrektor instytutu... Decyzje były podjęte przez byłego premiera, byłych zarządców KPRM. I to pozostawiam ocenie pana przewodniczącego, czy one były słuszne, czy nie.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Czy ten wątek był też przedmiotem kontroli NIK w ramach NIW?

Dyrektor NIW-CRSO Michał Braun:

Nie, ten wątek nie był kontrolowany przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Dyrektor departamentu KPRM Łukasz Jachimowicz:

Panie przewodniczący, mogę jeszcze?

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Bardzo proszę, panie dyrektore.

Dyrektor departamentu KPRM Łukasz Jachimowicz:

Chciałem jeszcze tylko dodać, że kształt umowy i jej zapisów był przez... Pani minister podjęła decyzję o skonsultowaniu się i poproszeniu o opinię Prokuraturii. Prokuratoria wyraziła pozytywną opinię, że umowa ta może zostać rozwiązana i nie będzie skutkować negatywnymi konsekwencjami. Więc to też jest taka kwestia, która jako taki bezpiecznik została zastosowana.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Otwieram dyskusję, pytania. Bardzo proszę, czy ktoś ze strony społecznej chciałby zadać pytania? Bardzo proszę.

Specjalista ds. monitoringu prawa Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych Piotr Frączak:

Piotr Frączak, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych.

Doskonale rozumiemy problemy i trudności z tą inwestycją. Pytanie jest tylko takie, czy Narodowy Instytut Wolności planuje jakieś inne formy stworzenia takiego centrum dla organizacji gdzie indziej. Czy jest jakiś pomysł? Czy nadal będzie to pomysł na wynajmowanie lokali?

Dyrektor NIW-CRSO Michał Braun:

Dobrze, że pan wspomniał o tym centrum dla organizacji, bo my jako Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego potrzebujemy przestrzeni biurowej. Dzisiaj ten budynek, który wynajmujemy, zresztą od polskiego holdingu – od PHN, jest to przestrzeń, która na dziś nie jest dla nas wystarczająca. Powiedzmy, że w przypadku zmiany wielkości kadry możemy zastanowić się nad ewentualnymi dodatkowymi przestrzeniami. Natomiast nie planujemy tworzenia jakiegoś centrum organizacji pozarządowych w takim fizycznym znaczeniu. Nie uważamy też, że zadaniem agencji rządowej miałoby być oferowanie sal na spotkania dla organizacji. Natomiast wspieramy w ramach naszych programów... W wielu miejscach Polski powstają takie przestrzenie prowadzone przez same organizacje pozarządowe. My uważamy, że NIW w żaden sposób nie powinien wchodzić w konkurencję z trzecim sektorem. Powinien go wspierać, powinien wspierać inicjatywy, które są tego warte, wspierać także często merytorycznie w zakresie pomocy dla naszych beneficjentów, natomiast nie powinien zastępować samych organizacji, a już na pewno w takich bardzo codziennych działaniach jak zapewnienie jakiejś przestrzeni konferencyjnej.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Chciałem dopytać jeszcze, jaka kwota środków na ten cel jest przewidziana w tegorocznym budżecie.

Dyrektor NIW-CRSO Michał Braun:

W tegorocznym budżecie przewidziane jest ponad 6 mln zł w rezerwie. Natomiast zamknięcie tej inwestycji... I to nie jest kwota, która wystarczyłaby na pełne zamknięcie, dokończenie inwestycji.

Natomiast w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o zamknięcie tej inwestycji będziemy potrzebować mniej niż połowę tych środków, żeby opłacić wszystkie koszty związane z zamknięciem inwestycji, zamknięciem budynku.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Mam uprzejmą prośbę do pana dyrektora departamentu, gdyby mógł ewentualnie poinformować, kiedy zostaną zakończone procedury dotyczące właśnie zaprzestania tej inwestycji – prośba o króciutką informację na piśmie. Dobrze? Dziękuję uprzejmie. Zamykam ten punkt.

Przechodzimy do informacji na temat rocznych i wieloletnich planów współpracy z organizacjami pozarządowymi. Na początku uprzejmie proszę panią minister Martę Cienkowską.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Marta Cienkowska:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, podstawą działań ministerstwa jest oczywiście program współpracy z organizacjami pozarządowymi na lata 2024–2026 i został on przyjęty z myślą o wzmocnianiu relacji państwa z sektorem obywatelskim, budowaniu otwartości, przejrzystości i skuteczności w zakresie wspierania działań społecznych w kulturze. Program ten opiera się na trzech głównych celach: po pierwsze, wzmocnienie partnerskiej współpracy, po drugie, poprawienie komunikacji i koordynacji działań, a po trzecie, rozwój potencjału trzeciego sektora w obszarze kultury. Jeśli chodzi o działania, które podjęliśmy w 2024 r., to uruchomiliśmy nowy dedykowany adres e-mail oraz specjalną zakładkę na stronie BIP, aby ułatwić kontakt, zwiększyć dostępność informacji i stworzyć realne warunki do dwustronnego dialogu z organizacjami pozarządowymi. To może jest taki gest administracyjny, ale dla nas bardzo symboliczny, bo do tej pory ta przestrzeń dialogu była bardzo ograniczona, kontakt był, że tak powiem, bardzo wąski.

W zakresie wsparcia finansowego najważniejszym instrumentem pozostały programy ministra, które umożliwiają organizacjom pozarządowym uzyskanie dotacji celowych na realizację projektów kulturalnych. W 2024 r. w ramach 31 programów dotacyjnych przyznano łącznie prawie 4,5 tys. dotacji na łączną kwotę 454 mln zł, z czego aż prawie 13 tys. dotacji o łącznej wartości ponad 100 mln zł trafiło bezpośrednio do organizacji pozarządowych. Jest to rekordowa liczba, która pokazuje, jak silne są organizacje pozarządowe obecne w przestrzeni kultury i że skutecznie korzystają z narzędzi wsparcia w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Warto podkreślić także, że bardzo uprościliśmy procedury aplikacyjne, bo dziś wystarczy złożyć wniosek w nowym systemie, który został stworzony w zeszłym roku, bez konieczności składania dokumentów papierowych na etapie składania wniosku. I jest to ważna zmiana z punktu widzenia głównie małych organizacji, które nie dysponują tak dużymi zasobami administracyjnymi.

Poza środkami krajowymi organizacje mogły również korzystać ze wsparcia w ramach funduszy europejskich. W 2024 r. skorzystały także z ostatniej fazy realizacji programu „Kultura”, finansowanego z Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Jedenaście projektów organizacji pozarządowych uzyskało dofinansowanie w wysokości 14 mln zł. Projekty te wzmocniły współpracę międzynarodową, rozwój kompetencji i dostęp do kultury ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z państwami darczyńcami.

W zeszłym roku rozpoczęliśmy także współpracę z Narodowym Instytutem Wolności w celu przygotowania pilotażowego programu grantowego w ramach „Programu rozwoju organizacji obywatelskich”, który będzie dedykowany organizacjom pozarządowym działającym w sektorze kultury. Celem tego programu miałyby być wsparcie stabilności działalności organizacji pozarządowych i wzmocnienie ich potencjału instytucjonalnego. Co to oznacza? W praktyce oznacza to, że przyznawalibyśmy pieniądze, środki na stałą działalność organizacji pozarządowych, czyli wynajem biur, telefony, sekretarki, a nie na działania stricte projektowe, bo widzimy, że ta potrzeba jest bardzo duża. Jesteśmy w rozmowach finansowych tak naprawdę i na tym się zatrzymaliśmy.

Jeśli chodzi o współpracę pozafinansową z trzecim sektorem, to była ona równie intensywna. W 2024 r. organizacje pozarządowe uczestniczyły w konsultacjach licznych aktów prawnych i projektów legislacyjnych, na przykład w procesie nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Tam uwagi zgłosiło ponad 100 podmiotów reprezentujących i twórców, i artystów, i wydawców, i producentów, ale także na przykład związki zawodowe. Widzimy i obserwujemy, że ta aktywność i zaangażowanie sektora obywatelskiego w proces stanowienia

prawa, jeśli chodzi o sektor kultury, jest coraz większe i coraz bardziej intensywne. Konsultacje, w których uczestniczyły NGO, dotyczyły także regulacji związanych z produkcją audiowizualną, klasyfikacją zawodów w szkolnictwie artystycznym czy rozporządzeń dotyczących dokumentów szkolnych, bo na przykład tworzyliśmy nowe wzory świadectw ukończenia edukacji artystycznej. Mieliliśmy także udział organizacji pozarządowych w prekonsultacjach projektu ustawy o zabezpieczeniu socjalnym artystów – wzięło w nich udział łącznie 55 organizacji. Mam nadzieję, że organizacje pozarządowe włączą się także na kolejnych etapach tworzenia tego prawa, bo jesteśmy już na bardziej zaawansowanym poziomie.

Ministerstwo współpracowało również z wieloma grupami eksperckimi. Warto wspomnieć o konsultacjach dotyczących nowych zasad prowadzenia konkursów na stanowiskach dyrektorów instytucji kultury. W wyniku tych konsultacji opracowano rekomendacje, których celem jest tak naprawdę odbudowa zaufania do komisji konkursowych, zapewnienie transparentności procedur i wzmocnienie merytoryczności procesu rekrutacji. W 2024 r. odbyło się także wyczekiwane spotkanie Forum Prawa Autorskiego po latach przerwy i wzięły w nim udział dziesiątki organizacji pozarządowych. Mówimy tutaj też o takim mocnym otwarciu się w ogóle na głos środowiska i trzeciego sektora podczas współorganizacji kongresu kultury. Mam takie poczucie, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego znowu wzmocniło ten dialog i szeroko otworzyło się na dialog z organizacjami pozarządowymi, które działają w sektorze kultury, i mamy nadzieję na kolejne inicjatywy, które już planujemy z obecnym tutaj dyrektorem Zgódka na przyszły rok. Jeśli więc mają państwo jakiekolwiek pytania, to oczywiście odpowiemy na nie szczegółowo. Natomiast to był taki brief ode mnie na początek. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie, pani minister.

Otwieram dyskusję, pytania do pani minister. Bardzo proszę, czy ktoś z państwa? Uprzejmie proszę, pan Piotr Frączak.

Specjalista ds. monitoringu prawa Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych Piotr Frączak:

Nie jestem specjalistą od kultury i od organizacji kulturalnych, więc być może to pytanie będzie zbyt ogólne, ale pamiętam czasy sprzed 2015 r., kiedy w ministerstwie kultury, po podpisaniu „Paktu dla kultury” funkcjonowały ciała dialogu mocno, że tak powiem, uspołecznione. I pytanie, na ile ten system współpracy takiej instytucjonalnej – nie konsultowania poszczególnych rozwiązań, ale długofalowy – istnieje albo jest planowany.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Bardzo proszę, kto z państwa?

Gdyby pani minister mogła jeszcze ciut rozszerzyć te bardzo interesujące propozycje dotyczące wzmocnienia instytucjonalnego organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, zwłaszcza tych małych. Czy może to jest coś podobnego jak nowy program grantowy „Moc małych społeczności”? Bo przynajmniej z konsultacji wynika, że dużym zainteresowaniem cieszy się, po pierwsze, uproszczona forma wnioskowania, a po drugie, możliwość przeznaczenia środków na zakupy wzmacniające funkcjonowanie tych organizacji, poza środkami trwałymi oczywiście.

Bardzo proszę, pan poseł.

Poseł Marcin Józefaciuk (KO):

Szanowny panie przewodniczący, szanowna podkomisjo, szanowna pani minister, ja mam jedno, dwa pytania. Jedno chyba trochę bardzo nie na temat, bo wspomniała pani, że współtworzyliście świadectwa szkolne, ukończenia szkoły. Jako dyrektorzy zastanawiamy się, bo w rozporządzeniu ogólnie jest napisane na temat wydruku takiego świadectwa na giloszu, wydruku drukarką atramentową lub równorzędną. I pytanie, czy drukarka laserowa jest równorzędną, jeśli na przykład chodzi... To jest niezwykle ważne dla dyrektorów, bo czasami są pewne rozbieżności.

I rzecz numer dwa. Czy były jakiekolwiek prace, które powodowałyby scalanie placówek szkolnictwa publicznego, a dokładnie szkół podstawowych, w mniejszych miejscowościach lub szkołach wiejskich z instytucjami kultury w celu zachowania tych szkół, żeby nie dochodziło do ich likwidacji? Czy były jakiekolwiek próby, czy ewentualnie będą próby, żeby zapobiec likwidacji szkół, żeby właśnie scalać je z instytucjami kultury?

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Czy ktoś z państwa jeszcze? To ten pierwszy etap zamykamy.
Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w MKiDN Marta Cienkowska:

Dobrze, to na początku odpowiem na pierwsze pytanie, czyli dotyczące tzw. rady organizacji pozarządowych, która miałaby działać przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Bardzo długo zastanawialiśmy się nad tym, czy taka formuła jest dla nas dobra, i na ten moment odpowiadamy prostym słowem: nie. Dlatego że bardzo trudno byłoby nam uzyskać reprezentatywność organizacji pozarządowych działających w sektorze kultury. Ta rada musiałaby liczyć minimum ok. 150 przedstawicieli. Dla nas takie działanie na razie byłoby przeciwnie skuteczne. Być może powinniśmy mieć gremia konsultacyjne, które dotyczą konkretnych sektorów, natomiast to jest jeszcze przed nami. Będziemy planować naszą strategię współpracy z organizacjami pozarządowymi po 2026 r. Jest to do rozważenia, ale na ten moment nie planujemy powołowania takiego ciała. Tak jak powiedziałam, byłoby bardzo ciężko zbudować takie ciało, gdzie zebrałyby się wszystkie organizacje sektora kultury i sektorów kreatywnych.

Jeśli chodzi o program, nad którym pracujemy z NIW, byłby to program... To znaczy o szczegółach tak naprawdę dzisiaj nie powiem, dlatego że to wszystko będzie również uzależnione od budżetu, który – mam nadzieję – wynegocjujemy już wkrótce z Ministerstwem Finansów. Program dotyczyłby oczywiście właśnie takich rzeczy jak zapewne małe zakupy. Myślę, że bardzo mocno przypominałby program „Moc małych społeczności” – uproszczone wnioski. Ale przede wszystkim chciałabym tutaj zaznaczyć, że ze wszystkich organizacji pozarządowych działających w Polsce aż 15% z nich to są organizacje działające w sektorze kultury. Więc potrzebujemy dla nich dedykowanego programu. Również dlatego, że w programach ministra nie mamy możliwości finansowania właśnie tzw. kosztów stałych albo pośrednich, albo administracyjnych. To jest po prostu bardzo... I dlatego organizacje pozarządowe, które działają w sektorze kultury, mają tutaj taką lukę w zdobywaniu pieniędzy czy dotacji właśnie na środki trwałe, ale także na taką działalność bieżącą. Dlatego uważamy, że to powinien być jeden z priorytetów i nas, i NIW, żeby taki program uruchomić. Natomiast – tak jak powiedziałam – to jest jeszcze wszystko... Nie mamy jeszcze szczegółów. Mam nadzieję, że uda nam się uruchomić ten program w przyszłym roku, bo w tym roku po prostu budżet nam na to nie pozwolił. Natomiast wszyscy, jak tutaj siedzimy przy tym stole, zdajemy sobie sprawę z tego, jak to jest ważne.

Jeśli chodzi o świadectwa, mieliśmy rozporządzenie, które zostało wydane w zeszłym roku, na temat nowego wzoru świadectw, jaki ma obowiązywać we wszystkich szkołach artystycznych. Natomiast co do tego, czy te świadectwa są drukowane na drukarkach laserowych, czy tuszowych – ja nie jestem w stanie odpowiedzieć panu posłowi na to pytanie, bardzo przepraszam. Natomiast jeśli odnajdziemy to w naszych... Tutaj, Adam, mówię do ciebie, tam na końcu stołu: gdybyśmy mogli panu posłowi udzielić tej odpowiedzi, byłoby super.

Natomiast łączenie szkół podstawowych z instytucjami kultury – w ogóle nie rozważaliśmy takiej opcji. Myślę, że to jest po prostu pytanie do samorządów, nie do nas. My oczywiście jako Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego mamy nadzór nad prawie 290 szkołami artystycznymi w Polsce, ale nawet jeżeli byśmy mieli je w jakiś sposób łączyć z instytucjami kultury, to musiałyby być to narodowe instytucje kultury. Myślę więc, że absolutnie nie wchodzi to w grę. Natomiast jeśli chodzi o szkoły samorządowe, to wtedy połączenie z samorządowymi instytucjami kultury – to jest poziom samorządowy i tam powinniśmy na ten temat rozmawiać.

Natomiast uważam, że powinniśmy absolutnie pochylić się nad programem edukacji kulturalnej, zwiększenia aktywności i działalności centrów kultury, lokalnych bibliotek, co oznacza zwiększenie finansowania w samorządach na kulturę. Niestety gdybym chciała, gdybym miała magiczną różdżkę i mogła to zrobić, zrobiłabym to od razu. Natomiast myślę, że to jest bardzo dobry i ważny temat do dyskusji.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie.

Przechodzimy do kolejnego ministra. Bardzo proszę pana dyrektora o przedstawienie informacji ministra cyfryzacji.

Zastępca dyrektora Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych Ministerstwa Cyfryzacji Przemysław Kalinowski:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, jeśli chodzi o Ministerstwo Cyfryzacji, jesteśmy w dosyć specyficznej sytuacji. Mieliśmy program ustanowiony na lata 2022–2024 i ten program został już zakończony. Przedstawię w kilku słowach sprawozdanie dotyczące roku 2024, żeby zobrazować państwu, co zostało zrealizowane. Następnie opowiem w kilku słowach o nowym programie, na lata 2025–2027, który został niedawno przyjęty i który realizujemy od kilku miesięcy.

Jeżeli chodzi o program na lata 2022–2024, współpracę w ramach tego programu można podzielić na trzy obszary. Jeden obszar dotyczy konsultacji aktów prawnych, dokumentów strategicznych, które były prowadzone przez Ministerstwo Cyfryzacji z organizacjami pozarządowymi. Tych dokumentów było naprawdę wiele, ale teraz wspomnę tylko o kluczowym dokumencie, czyli „Strategii cyfryzacji państwa”. Podejrzewam, że część państwa może miała okazję wziąć udział w konsultacjach, które były prowadzone m.in. na Stadionie Narodowym. Być może mieliście państwo okazję opiniować ten dokument w inny sposób, na przykład poprzez stronę internetową. To naprawdę było wielkie przedsięwzięcie. Zgromadziło kilkadziesiąt osób. Uwag do dokumentu było dużo, również właśnie ze strony organizacji pozarządowych. Więc bardzo dziękuję za wszystkie uwagi.

Oprócz tego, oprócz tych konsultacji stawiamy również na partnerstwa, partnerstwa polegające na tym, że realizujemy wspólnie projekty. Mogę opowiedzieć na przykład o inicjatywie, którą realizujemy w moim departamencie – Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych – PW eSkills, jest to współpraca m.in. z organizacjami pozarządowymi polegająca na tym, że upowszechniamy wspólnie kompetencje cyfrowe, pomagamy Polakom budować te kompetencje. Do tej inicjatywy, oczywiście oprócz przedsiębiorców, dołączyły również NGO. Więc szeroko zachęcam do zapoznania się z tą inicjatywą, więcej szczegółowych informacji na pewno można znaleźć na naszej stronie internetowej. Jeśli będą jakieś pytania z państwa strony, to oczywiście również postaram się na nie odpowiedzieć.

W ministerstwie działają również zespoły robocze, które są powoływane przy różnych okazjach. Chyba takim najbardziej rozpoznawalnym jest Rada do Spraw Cyfryzacji, która pełni funkcję organu opiniodawczo-doradczego. Chciałbym jeszcze wspomnieć o tym, że Ministerstwo Cyfryzacji oczywiście aktywnie bierze udział w różnych wydarzeniach organizowanych przez NGO, współorganizujemy takie wydarzenia. I rzecz ostatnia, ale na pewno nie najmniej ważna, to patronaty, których wiele ministerstwo udzieliło organizacjom trzeciego sektora.

Teraz przejdę do współpracy finansowej, bo nie ukrywam, że również jest bardzo ważna. Organizujemy wiele konkursów, których głównym celem jest właśnie upowszechnianie społeczeństwa informacyjnego, kompetencji cyfrowych, rozwój wiedzy Polaków w zakresie higieny cyfrowej i innych zadań, którymi zajmuje się Ministerstwo Cyfryzacji. Akurat nie w ramach programu, ale będzie to dobry przykład, żeby zobrazować państwu skalę – m.in. jest to działanie C2.1.3 KPO, gdzie również beneficjentami mogą być NGO. W zeszłym roku podpisaliśmy umowę na ponad 150 mln zł, co doskonale obrazuje skalę tego przedsięwzięcia.

Oprócz tego mamy jeszcze nasze instytucje podległe i nadzorowane, które również realizują tego typu działania. Sprawozdanie za rok 2024 zostało niedawno opublikowane w BIP Ministerstwa Cyfryzacji. Zachęcam więc państwa do zapoznania się z nim i ewentualnie kierowania pytań. Postaramy się na wszystkie z nich szczegółowo odpowiedzieć.

Teraz chciałbym jeszcze państwu w kilku słowach powiedzieć o tym programie, którego realizację tak naprawdę rozpoczynamy. Program współpracy na lata 2025–2027 przyjęty został zarządzeniem ministra cyfryzacji 18 listopada 2024 r. Oczywiście w ramach tego programu przewidujemy finansowe formy współpracy, ale również pozafinansowe, w sumie bardzo podobne do tych, o których mówiłem kilka minut temu. I ważne jest to, że w ramach naszych programów nadzorowanych i organizowanych przez ministra cyfryzacji mamy określone zadania priorytetowe: przede wszystkim rozwój kompetencji cyfrowych, ale również cyberbezpieczeństwo, higiena cyfrowa, bezpieczeństwo, ze szczególnym naciskiem na bezpieczeństwo dzieci w internecie, również wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Zakres tych inicjatyw jest więc bardzo szeroki.

Jeśli chodzi o samą wartość finansową programu na lata 2025–2027, to jest 105 mln zł. I teraz powiem państwu o tym, że mamy już ogłoszony jeden konkurs „Zostań cyfrową ekspertką”. Jesteśmy na etapie oceniania ofert, planujemy wydatkować w ramach tego konkursu ok. 5 mln zł.

W najbliższym czasie zostaną jeszcze uruchomione następne konkursy, związane z „Programem rozwoju talentów informatycznych” z alokacją planowaną na ten rok na ok. 9 mln zł. Tak jak wspomniałem, program będzie realizowany jeszcze w kolejnych dwóch latach. Dziękuję. Jeśli są jakiegokolwiek pytania, bardzo proszę.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie.

Bardzo proszę, czy są pytania, uwagi? Bardzo proszę, pan poseł Marcin Józefaciuk.

Poseł Marcin Józefaciuk (KO):

Szanowny panie przewodniczący, szanowna podkomisjo, mam jedno pytanie. Nie wiem, czy dobrze usłyszałem: program o nazwie „Zostań cyfrową ekspertką”? Dlaczego jest to aż tak wykluczający program, włączający tylko i wyłącznie – myślę – kobiety, a wyłączający mężczyzn? Jaka jest projektowana kwota i co jest robione, żeby włączyć również mężczyzn? Czy jest równorzędny program robiony dla mężczyzn i czy jest dużym problemem, jeśli chodzi o państwa ministerstwo?

Zastępca dyrektora Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych MC Przemysław Kalinowski:

Szanowny panie pośle, dostrzegamy – wszelkie badania to potwierdzają – lukę, jeśli chodzi o kompetencje cyfrowe i udział kobiet w rynku specjalistów ICT. Dlatego też ten program, którego alokacja na ten rok wynosi 5 mln zł – tak jak wspomniałem – jest dedykowany kobietom, żeby mogły rozwijać swoje kompetencje i znaleźć również zatrudnienie na rynku pracy. Ma pan rację, ten program jest dedykowany kobietom, ale wspomnę o tym, że inne programy, które przez nas są realizowane, dotyczą również mężczyzn. W tej chwili nie przypominam sobie takiego programu, który dotyczy tylko mężczyzn, ale – tak jak wspomniałem – bazujemy tutaj na badaniach, również na statystykach Eurostatu czy GUS, które wskazują, że obszar związany ze wspieraniem roli kobiet w branży ICT wymaga wsparcia, dlatego też im dedykowany jest tego typu program. Tak jak wspomniałem, w „Programie rozwoju talentów informatycznych” takiego rozwiązania już nie stosujemy. Więc to jest rozwiązanie dedykowane kobietom, zgadzam się z panem całkowicie.

Poseł Marcin Józefaciuk (KO):

Dziękuję za odpowiedź, chociaż nie zgadzam się mocno.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z państwa? Jeśli nie, to uprzejma prośba do przedstawiciela ministra kultury i dziedzictwa narodowego oraz ministra cyfryzacji: gdybyście państwo mogli te materiały przesłać nam na skrzynkę mejlową do Komisji. Dobrze?

Bardzo proszę.

Zastępca naczelniczki Związku Harcerstwa Polskiego ds. relacji zewnętrznych hm. Bartosz Bednarczyk:

Bartosz Bednarczyk, zastępca naczelniczki Związku Harcerstwa Polskiego.

Ja mam pytanie w kwestii cyfryzacji, ponieważ ogólnie przed organizacjami pozarządowymi stoją duże wyzwania co do kwestii gromadzenia danych oraz zabezpieczenia danych wrażliwych naszych członków i jednocześnie jesteśmy zobligowani do ich gromadzenia. I zarówno z perspektywy naszej organizacji, takiej stutysięcznej, jak i mniejszych organizacji harcerskich wiem, że stoimy przed wyzwaniem zmiany systemów ewidencyjnych, które muszą być de facto projektowane do naszych potrzeb. I pytanie mam takie: czy w ogóle w Ministerstwie Cyfryzacji jest rozważana koncepcja wsparcia organizacji pozarządowych w tym zakresie? Bo próbowaliśmy przez różne konkursy uzyskać środki na to, żeby wesprzeć nas w tym działaniu, bo jednak usługi IT są w cenie. Dlatego też zwracam uwagę na taki problem, bo to jest dość skomplikowane, szczególnie w kontekście na przykład organizacji wychowawczych, gdzie z jednej strony zbieramy dane naszych niepełnoletnich członków, a z drugiej strony gromadzimy dane na temat karalności i niekaralności osób, które zajmują się dziećmi itd. Te bazy danych są bardzo rozbudowane i kosztowne w utrzymaniu i projektowaniu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję.

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych MC Przemysław Kalinowski:

Szanowny panie, przyznam szczerze, że w tej chwili nie potrafię odpowiedzieć na to pytanie. Muszę skonsultować się z kolegami i koleżankami z Departamentu Cyberbezpieczeństwa. Wróć do pana z odpowiedzią na pewno.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Uprzejmie proszę o udzielenie tej odpowiedzi i przesłanie jej na piśmie do Komisji, a my prześlemy ją do druha naczelnika.

Bardzo proszę, pani Julia Kluczyńska.

Ekspertka ds. rzecznictwa i działalności edukacyjnej Forum Darczyńców Julia Kluczyńska:

Dzień dobry, Julia Kluczyńska, Forum Darczyńców.

Mam pytanie do pana z Ministerstwa Cyfryzacji, bo to była bardzo ciekawa opowieść o tym, jak państwo do tego podchodzą, ale mam wrażenie, że bardzo wąska. Czy planują państwo jakąś współpracę z innymi ministerstwami, na przykład Ministerstwem Edukacji Narodowej albo Ministerstwem Zdrowia, żeby jakoś kompleksowo zająć się takimi tematami jak uzależnienia dzieci od sprzętu typu smartfon, mądra edukacja cyfrowa adresowana do dorosłych i do dzieci, przemoc w sieci, nadużywanie swojej pozycji rynkowej przez wielkie firmy technologiczne i w ogóle po prostu kwestie zdrowia psychicznego, które jest bardzo naruszone właśnie spotkaniem z technologiami? Czy w tym programie współpracy, o którym pan mówi, przewidują państwo bardziej całościowe, kompleksowe podejście do wielkich wyzwań społecznych, z którymi wszyscy mamy do czynienia? Czy może planują też państwo zwiększyć środki? Bo mam wrażenie, że – zwłaszcza w porównaniu na przykład do budżetu też pewnie niewystarczająco dużego, ale istotnie większego, jakie miało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – powiedział pan o stosunkowo niewielkich kwotach. Chciałam więc spytać o to, czy i jak planują państwo rozwijać te programy w przyszłości. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie.

Proszę pana dyrektora.

Zastępca dyrektora Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych MC Przemysław Kalinowski:

Potwierdzam, że prowadzimy takie działania, jesteśmy w stałym kontakcie z Ministerstwem Zdrowia, jak również z Ministerstwem Edukacji Narodowej. Wiele z tych działań jest już realizowanych m.in. przez naszą instytucję podległą, czyli NASK, zwłaszcza w zakresie cyberhigieny, upowszechniania, że tak powiem, mądrego postępowania, postępowania ze smartfonem – te działania są realizowane. Zwrócę jeszcze tylko uwagę, że my jako Ministerstwo Cyfryzacji szereg działań realizujemy poza tym programem. Są to działania dotowane m.in. ze środków funduszy europejskich czy też ze środków KPO, więc obszar ten jest zagospodarowany. Ale – tak jak wspomniałem – jesteśmy w kontakcie z naszymi partnerami ze wspomnianych wcześniej resortów i myślę, że w najbliższym czasie będziemy mogli szerzej poinformować o planowanych działaniach w tym zakresie.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję.

Nie dostrzegam więcej pytań.

Wobec wyczerpania porządku dziennego zamykam posiedzenie podkomisji. Dziękuję państwu za udział.